

Anexa nr. 2 la ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4598 / 31.08.2004

**MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM**

**PROGRAME ȘCOLARE PENTRU CLASA A X-A
CICLUL INFERIOR AL LICEULUI**

LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ

*Aprobat prin ordin al ministrului
Nr. 4598 / 31.08.2004*

București, 2004

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

X. osztály

A felső középfokú oktatás alsó szakaszában a nyelvi képzés és irodalomtanítás a megelőző évek tanulási folyamatához kapcsolódik az alábbi célokban megfogalmazott képességek, kompetenciák elmélyítésével:

- a *kultúra folyamatába való tudatos belépés, a kulturális viszonyulások gyakorlásának a képessége; az önértés és világerítés, a problémák megfogalmazásának és megoldásának képessége;*

- *anyanyelvhasználat különböző élethelyzetekben: sikeres kommunikáció szóban és írásban; az információk megszerzésének és felhasználásának képessége.*

A fejlesztési követelmények a személyiség kompetenciáinak (irodalmi, nyelvi és az önálló problémamegoldó tanulási kompetenciának) új helyzetekben történő működésére és újjászerveződésére irányulnak. A fejlesztési követelményeken belül a kompetenciákat képességbeli alapjaira és e képességek fejlesztésére alkalmas ismeretkészletekre bontja (kompetenciák, képességek, tartalmak). Az ismeretkészleteket a tanterv *Tartalmak* című alegysége részletezi.

A tanterv nem tartalmaz ugyan konkrét javaslatokat a tanulási tevékenységekre vonatkozóan, de a kompetenciák fejlődése, a folyamatosan bővülő és újjászerveződő képesség- és ismeretkészletek működése eleve csak tevékenység-helyzetben valósulhat meg. A tanulási folyamatban tehát a kommunikáció, az olvasás valós tapasztalatát kínáló tevékenységrendszerek és feladathelyzetek teszik lehetővé a képességek, ismeretek tudatos szintre fejlődését. A tanítás megtervezésére, a módszertani és értékelési szemléletre vonatkozóan a *Tartalmak* alegység bevezető fejezetei kínálnak szempontokat.

Az új keretterveknek megfelelően a magyar nyelv és irodalom tizedik osztályban heti 3 órás tanítási idővel a törzsanyag része minden szakirányban és minden szakon. Ennek megfelelően a tanterv követelményrendszere a megjelölt kompetenciákhoz, képességekhez rendelt tartalmakat a minden szakon egységesen kötelező törzsanyagban tünteti fel (tartalmak/törzsanyag).

A kerettantervekben a heti 3 órás magyar nyelv és irodalom az elméleti és a vokacionális szakirány differenciált tanterveiben kiegészül heti +1 órával. A magyar nyelv és irodalom tantervének kompetenciákra és képességekre vonatkozó követelményrendszere tehát minden szakra egységesen érvényes, a törzsanyag mellett viszont új tartalmak jelennek meg, ugyanakkor differenciálódnak szakirány és szak szerint.

Ezek az új tartalmak a **B** típusú **differenciált tanterv**ben az elméleti szakirány humán, valamint a művészeti szakirány színművészeti szakjára vonatkoznak, az **A** típusú **differenciált tanterv**ben pedig mindazokra a szakirányokra, szakokra, ahol a magyar nyelv és irodalmat heti 4 órában tanítják (elméleti reál szakirány, teológia, tanítóképző szak). Az A típusú differenciált tanterv elemei a *Tartalmak* tantervi egységben *-gal, a B típusú tanterv elemei pedig ** jellel szerepelnek.

A művészeti (a színművészeti kivételével), a sport és a műszaki szakokra (heti 3 óra magyar nyelv és irodalom) csak a tantervi törzsanyag érvényes.

ALAPKOMPETENCIÁK

1. Anyanyelvhasználat és tudatos nyelvi viselkedés különböző élethelyzetekben; kommunikáció szóban és írásban
2. Szövegolvasás; az olvasói szerep, esztétikai magatartás gyakorlása
3. Történeti látásmód, kulturális viszonyulások gyakorlása
4. Problémalátás, véleménynyilvánítás és érvelés különböző közlési helyzetekben

ÉRTÉKTUDAT/ÉRTÉKLTÁTÁS, ATTITÚDOK

A tanterv követelményrendszere az alábbi értékviszonyulások és beállítódások alakítását segíti:

- A kultúra folyamatába való belépés, a kulturális viszonyulások gyakorlása
- Az önértés, a világértés, a problémák megfogalmazásának és megoldásának képessége
- Az olvasói szerep, az esztétikai magatartás gyakorlása
- A másság elfogadása, tolerancia és rugalmasság mások véleményével szemben
- A tudatos nyelvhasználat, a sikeres kommunikáció igénye
- Az önálló információszerzés és tájékozódás igénye

KOMPETENCIÁK, KÉPESSÉGEK ÉS TARTALMAK

1. Anyanyelvhasználat és tudatos nyelvi viselkedés különböző élethelyzetekben; kommunikáció szóban és írásban

Kompetenciák, képességek	Törzsanyag	A. differenciált tanterv*	B. differenciált tanterv**
1.1. A különböző nyelvváltozatok, nyelvi regiszterek, stílusrétegek és stílusárnyalatok felismerése és használata a kommunikációs helyzetnek megfelelően; az alapváltozat, a köz- és irodalmi nyelv megfelelő használata szóban és írásban	<ul style="list-style-type: none"> - a kommunikáció, a nyelvi közlés tényezői és funkciói, a közvetlen emberi beszéd - a tömegkommunikáció - nyelvváltozatok; rétegzettség és norma a nyelvhasználatban, a magyar nyelv fontosabb belső változatai, a nyelvváltozatok eltérő kifejezési formái, tartalmi és magatartástbeli követelményei - a stílusrétegek 	- az újságbeli, a rádiós és televíziós információközvetítő és meghatározó műfajai	- az újságbeli, a rádiós és televíziós információközvetítő és meghatározó műfajai, ezek nyelvi kifejezési formáinak, hatáskeltő eszközeinek azonos és különböző jellemvonásai
1.2. A beszédhelyzetnek megfelelő nyelvi viselkedés, a párbeszéd fenntartása, együttműködés a közös értelem megteremtésében	- az igényes egyéni és közösségi kommunikációs magatartás követelményei; kommunikációs technikák		
1.3. Érvelés szóban egy bizonyos álláspont mellett, érvelés írásban megadott témára	<ul style="list-style-type: none"> - retorikai alapismeretek: az érvelés technikája, a téma megnevezése, a kérdésfelvetés szempontjai, az érvek felsorakoztatása, az elmondás, hangoztatás eljárásai; az érvelő szöveg, az érvelő szöveg szerkezete, a szövegszervezés eljárásai, a deduktív és induktív érvelés, a meggyőzés rejtett formái, a cáfolat módszerei - a beszéd kidolgozása: előkészítés, elrendezés, kidolgozás 	- a beszéd megszólaltatása: a hatásos meggyőzés és véleménynyilvánítás nyelvi kifejezésbeli eszközei a különböző szövegműfajokban	<ul style="list-style-type: none"> - a beszéd megszólaltatása: a hatásos meggyőzés és véleménynyilvánítás nyelvi kifejezésbeli eszközei a különböző szövegműfajokban - a szónoklat (alkalmi beszéd) előadásának követelményei

* Az A típusú differenciált tanterv az elméleti reál tagozatra, a teológia szakra, valamint a tanítóképző szakra vonatkozik, ahol a magyar nyelv és irodalom óraszámát heti 4 óra.

** A B típusú differenciált tanterv az elméleti szakirányú humán, valamint a művészeti szakirányú színművészeti szakjára vonatkozik, ahol a magyar nyelv és irodalom óraszámát heti 4 óra.

Kompetenciák, képességek	Törzsanyag	A. differenciált tanterv*	B. differenciált tanterv**
1.4. Az érvelő-meggyőző szövegtípusok felismerése	- érvelő-meggyőző szövegtípusok (szónoklat)	- érvelő-meggyőző szövegtípusok (intelem, prédikáció)	- érvelő-meggyőző szövegtípusok (intelem, prédikáció, röpirat) - az érvelő meggyőző szövegtípusok különböző változatai és kulturális összefüggéseik)
1.5. A nyelv változatossága és a helyesírás egységének felismerése	- a magyar helyesírás alapelvei - a nem latin betűs tulajdonnevek és a gyakran használt idegen szavak írásmódja		

2. Szövegolvasás; az olvasói szerep, az esztétikai magatartás gyakorlása

Kompetenciák, képességek	Törzsanyag	A. differenciált tanterv	B. differenciált tanterv
2.1. Epikus művek olvasása. Elbeszélés és tanítás elkülönítése, elbeszélő és címzett azonosítása a példázatos elbeszélésben; a manipulációs szándék felismerése	- elbeszélés, tanítás - példázat, prédikáció, tanító mese, legenda, tézisregény		
2.2. A történeti elbeszélés kötött és kötetlen formáinak a megkülönböztetése, az epikus idő alakulásának a megragadása ezekben a műfajokban	- történeti tárgyú elbeszélés: eposz, történeti tárgyú műballada, történelmi regény	- történeti tárgyú elbeszélések: gesta, históriás ének	- történeti tárgyú elbeszélések: gesta, históriás ének
2.3. Elbeszélő és címzett viszonyának megfigyelése az énelbeszélésben, az elbeszélő ént létrehozó narrációs eljárások megragadása, gyakorlása	- énelbeszélés különböző beszédhelyzetekben: levélregény	- énelbeszélés különböző élethelyzetekben: vallomás, emlékirat	- énelbeszélés különböző élethelyzetekben: vallomás, emlékirat
2.4. Lírai művek olvasása. A közösségi én beszédhelyzeteinek, a közösségi én megnyilatkozás-formáinak az azonosítása	- a közösségi líra formái; közösségi én, beszédhelyzetek; zsoltár, rapszódia; politikai költészet		- zsoltárfordítások

Kompetenciák, képességek	Törzsanyag	A. differenciált tanterv	B. differenciált tanterv
2.5. Az imitációelv és esztétikai alapjának felismerése lírai alkotásokban	- az imitációelv a lírai alkotásokban: imitáció, antik minta; imitáció és versszerkezet: piktúra, szentencia; imitáció és verselés; imitáció és műfajok	- klasszikus időmértékes verselés a XX. századi költészetben	- imitáció XX. századi költeményekben
2.6. A drámai mű szerkezeti elemeinek (cselekmény, szereplők, beszédfajta) azonosítása a különböző műfaji változatokban	- drámaaváltozatok: a drámai mű elemei (drámai cselekmény, drámai hős, beszédfajta)	- drámatípusok: konfliktusos, középpontos, kétszintes dráma	- drámatípusok: konfliktusos, középpontos, kétszintes dráma

3. Történeti látásmód, kulturális viszonyulások gyakorlása

Kompetenciák, képességek	Törzsanyag	A. differenciált tanterv	B. differenciált tanterv
3.1. Elbeszélés és tanítás viszonyának összekapcsolása a kulturális háttérrel	- elbeszélés/szerző és címzett/befogadó történeti változatai; a tanítás szerepe a különböző példázatos elbeszélésekben - példázatos elbeszélés a középkor, a reformáció irodalmában, az újkori tézisregényben	- XX. századi példázatos elbeszélés	- XX. századi példázatos elbeszélés
3.2. A történeti tárgyú elbeszélések és kulturális összefüggésük megragadása	- eposzváltozatok: barokk eposz - történeti tárgyú elbeszélések változatai - történelmi háttér és előtér a történelmi regényben	- a történeti tárgyú elbeszélések középkori, illetve XVI. századi változatainak kapcsolata XIX–XX. századi változatokkal	- romantikus eposz - a történeti tárgyú elbeszélések középkori, illetve XVI. századi változatainak kapcsolata XIX–XX. századi változatokkal
3.3. Énelbeszélés és kulturális háttér viszonyának felismerése	- az énelbeszélés történeti változatai: az énelbeszélés rokkó, szentimentális művekben; szentimentalista énrégény; levél; napló	- barokk emlékirat	- emlékirat-változatok - énelbeszélés a kortárs irodalomban
3.4. A közösségi líra és a világkép összefüggéseinek megragadása; a közösségi én történeti változatainak a megkülönböztetése	- a közösségi én; én és közösség viszonyának történeti változatai - romantikus népies dal; zsoltár; közösségi óda; romantikus rapszódia; a politikai költészet történeti változatai		- zsoltárfordítások

Kompetenciák, képességek	Törzsanyag	A. differenciált tanterv	B. differenciált tanterv
3.5. Az imitáció történeti változatainak a megkülönböztetése; a költőszerep és imitáció összefüggéseinek megragadása	- az imitációelv történetisége: imitáció humanista, barokk és klasszicista művekben	- az imitációelv történetisége: imitáció rokokó művekben	- az imitációelv történetisége: imitáció rokokó művekben
3.6. A drámváltozatok és a kultúra kapcsolatának felismerése	- dráma a színpadon: - romantikus dráma	- drámváltozatok és kulturális háttérük: dráma a kultuszban (antik dráma), dráma a színpadon (reneszánsz dráma)	- drámváltozatok és kulturális háttérük: dráma a kultuszban (antik dráma), dráma a színpadon (reneszánsz, klasszicista dráma)

4. Problémalátás, véleménynyilvánítás és érvelés különböző közlési helyzetekben

Kompetenciák, képességek	Törzsanyag	A. differenciált tanterv	B. differenciált tanterv
4.1. Adott érvelő szöveg megértése	- érvelő szöveg szerkezete, az érv	- a szakterülethez tartozó érvelő szövegek	- a szakterülethez tartozó érvelő szövegek
4.2. Véleményalkotás adott szöveggel kapcsolatosan (információk kiemelése, összefüggések megragadása, elfogadás, elutasítás megfogalmazása). A vélemény kifejtése összefüggő szövegben szóban és írásban	- vélemény, magyarázat, érvelés		

TARTALMAK

I. Nyelv és kommunikáció

A magyar nyelv iskolai tanulmányozása nincs alárendelve a magyar irodalom oktatásának. Ezért a nyelv és kommunikáció tartalmi az irodalommal közös tankönyvben és önálló tankönyvben egyaránt feldolgozhatók, és a tanárnak is megvan a lehetősége a hatékonynak vélt egyéni módszertani megközelítésre.

A középiskolai szakaszban is a nyelvhasználat áll a figyelem középpontjában: a nyelvváltozatok célszerű és igényes változtatása a kommunikációs helyzetnek megfelelően. Továbbra is fontos szempont a nyelv beszélt és az írott változatában egyaránt a megértés (befogadás) és a szövegalkotás készségeinek fejlesztése, a produktív és kreatív nyelvhasználat bátorítása. A nyelvi helyességet, az érthető szép beszédet mindig a helyzetnek megfelelően kell megítélni és minősíteni. A kifogástalan helyesírás állandó és elengedhetetlen tantárgyi követelmény.

Az A típusú differenciált tanterv elemei a *Tartalmak* tantervi egységben *-gal, a B típusú tanterv elemei pedig ** jellel szerepelnek.

RÉSZLETEZETT TARTALMAK

1. A kommunikáció.

A nyelvi közlés tényezői és funkciói. A közvetlen emberi beszéd. Az igényes egyéni és közösségi kommunikációs magatartás követelményei. Kommunikációs technikák.

A tömegkommunikáció.

***/**Az újságbeli, a rádiós és televíziós információközvetítés meghatározó műfajai **ezek nyelvi kifejezési formáinak, hatáskeltő eszközeinek azonos és különböző jellemvonásai.**

2. Nyelvváltozatok.

Rétegzettség és norma a nyelvhasználatban. A magyar nyelv fontosabb belső változatai. A nyelvváltozatok eltérő kifejezési formái, tartalmi és magatartásbeli követelményei.

A stílusrétegek.

A magán- és nyilvános előszóbeli és írott kommunikáció, a dialogikus és monologikus forma különbsége.

3. Alapvető retorikai ismeretek.

Az érvelés technikája: érvek, ellenérvek, **deduktív és induktív érvelés, a cáfolat módszerei.**

A beszéd kidolgozása: előkészítés, elrendezés, kidolgozás, egy alkalmi beszéd előkészítése és megszólaltatása.

***/**A beszéd megszólaltatása: a hatásos meggyőzés és véleménynyilvánítás nyelvi kifejezésbeli eszközei a különféle szövegműfajokban. **A szónoklat (alkalmi beszéd) előadásának követelményei.**

4. Helyesírás. A magyar helyesírás alapelvei. A nem latin betűs tulajdonnevek és a gyakran használt idegen szavak írásmódja. Eltérések az idegen szavak magyar és román helyesírásában. Mozaikszók helyesírása.

5. Könyv- és könyvtárhasználat. Ismeretforrások, információ tárolás, információ keresés.

Fogalmak

A nyelv ismeretközlő, érzelmkifejező, felhívó, kapcsolatteremtő, metanyelvi és stilisztikai funkciója. Nyelvi illem.

Technikák a nyelv rögzítésében, az információ továbbításában. Beszéd az ember és gép között.

***/**A tömegkommunikáció tájékoztató, véleményformáló, ismeretterjesztő műfajai: cikk, glossza, recenzió, kritika, kommentár, interjú, riport.**

A helyesírás alapelvei: a kiejtés, a szóelemzés, a hagyomány, az egyszerűsítés elve; mozaikszók helyesírása.

II. Irodalomolvasás

A tantervben megjelenő tartalmak a tanulási folyamatban képességfejlesztő *működő* ismeretekként hasznosíthatók. Így például a képességek mellé rendelt tartalmi egységek arról tájékoztatnak, hogy melyek azok a viszonyba állítható tartalmak *előzetes* és *új ismeretek* –, amelyek *kapcsolatának felismerése* maga a képesség. A tartalmi egységeket részletező ismeretek teljes készlete (részletezett tartalmak, fogalmak) és sorrendje nem kötelező, hanem a tanulási folyamatnak és a tanulók adottságainak megfelelően a tankönyvíró, illetve a tanár választja ki a megítélése szerint szükséges ismeretelemeket, esetleg ki is egészítheti őket.

Az ismeretelemek működő jellegéből adódóan a stilisztikai, retorikai, verstani, narratológiai, műfajelméleti fogalmak szövegszerveződésben betöltött szerepének a felfedezése kerül előtérbe. Ezeknek az ismereteknek az értelmezés támpontjaként kell működniük, a fogalmak kialakítása tehát nem a felismerés, azonosítás, a fogalmi szintű meghatározás érdekében történik.

A félkövér szedés jelzi az új tartalmi egységeket. Az A típusú differenciált tanterv elemei a *Tartalmak* tantervi egységben *-gal, a B típusú tanterv elemei pedig ** jellel szerepelnek.

A tanterv nem írja elő évfolyamonként a kötelező műveket. A tankönyvíró és a tanárok választják ki a követelményeknek leginkább megfelelő műveket. A tanterv javasol ugyan egy teljességre törekvő olvasmányjegyzéket, ám az itt felsorolt művek helyett vagy mellett más szövegek is választhatók. A tanterv meghatározza az értelmezendő szövegek számát: minimum 12 a törzsanyagban, 14 az elméleti reál tagozaton (A), 16 az elméleti humán tagozaton (B). A nehezebben olvasható művekből (pl. barokk emlékirat, romantikus eposz, 20. századi énelbeszélés) megfelelő részletek feldolgozását javasolja.

RÉSZLETEZETT TARTALMAK

2.1. Epikus művek olvasása.

Elbeszélés, tanítás. Példázat, **prédikáció**, legenda, tanító mese, **tézisregény**

2. 2. Az epikus idő; az elbeszélés ideje, az elbeszített idő. A hősteremtés eljárásai. Történeti tárgyú elbeszélés: ***/**gesta**, eposz, ***/**históriás ének**, történeti tárgyú műballada, **történelmi regény**

2. 3. Énelbeszélés: ***/**vallomás**, levél, ***/**emlékirat**, napló, **levélregény**

2. 4. Lírai művek olvasása. Líra, líraiság, lírai én

A **közösségi líra** változatai. **Közösségi én**; beszédhelyzetek. Népdal, népies dal; himnusz-költészet: **zsoltár**, ****zsoltárfordítások**, keresztény himnusz, közösségi himnusz, óda, **rapszódia**; **politikai költészet**

2. 5. Az **imitációelv**: **imitáció**, **antik minta**; **imitáció és versszerkezet**: **piktúra**, **szentencia**; **imitáció és verselés** (klasszikus időmértékes verselés); **imitáció és műfajok** (óda, elégia, epigramma, episztola)

2. 6. Drámai művek olvasása

Drámaváltozatok: a drámai mű elemei (drámai cselekmény, drámai hős, beszéd-fajták)

***/**konfliktusos, középpontos, kétszintes dráma**

3. 1. Elbeszélés/szerző és címzett/befogadó **történeti változatai**. A **tanítás szerepe a különböző példázatos elbeszélésekben**.

Példázatos elbeszélés a középkor, a reformáció irodalmában, az újkori tézisregényben

3. 2. Az **eposzváltozatok**: **barokk eposz**, ****romantikus eposz**

Történelmi háttér és előtér a történelmi regényben

****A történeti tárgyú elbeszélések középkori, illetve a 16. századi változatainak kapcsolata a 19-20. századi változatokkal**

3. 3. Az **énelbeszélés rokokó, szentimentális művekben**. *** Barokk emlékirat**; ****Emlékirat-változatok**; **szenzualista énrégény**; **levél**; **napló**; ****énelbeszélés a kortárs irodalomban**

3. 4. A **közösségi én**. **Én és közösség viszonyának történeti változatai**

Népdal, **romantikus népies dal**; **zsoltár** és ****zsoltárfordítások**; a himnusz változatai; a **közösségi óda**; **romantikus rapszódia**; a **politikai költészet történeti változatai**

3. 5. Az **imitációelv történetisége**: **imitáció humanista, barokk**, ***/**rokokó, klasszicista művekben**

3. 6. **Drámaváltozatok és kulturális háttérük**: ***/** dráma a kultuszban (antik dráma, középkori dráma)**; **dráma a színpadon (*/**reneszánsz, ** klasszicista, romantikus dráma)**

Szövegjavaslatok

Halotti Beszéd és Könyörgés

Részletek: Bornemisza Péter és Pázmány Péter prédikációk; Zrínyi Miklós: Az török áfium ellen való orvosság; Bessenyei György: Magyarság; Kölcsey Ferenc: Parainesis; Kós Károly: Kiáltó szó

Margit-legenda (részletek); Heltai Gáspár: Száz fabula (részletek); Voltaire: Candide; Jókai Mór: Egy magyar nábob vagy Fekete gyémántok; F. Kafka: A per

Anonymus: Gesta Hungarorum (részletek); Tinódi Lantos Sebestyén: Budai Ali históriája; Arany János: Szondi két apródja; Zrínyi Miklós: Szigeti veszedelem (részletek); Vörösmarty Mihály: Zalán futása (részletek); Kemény Zsigmond: Zord idő, Rajongók

Szent Ágoston: Vallomások (részletek); Mikes Kelemen. Törökországi levelek (részletek); Bethlen Miklós: Önéletírása (részletek); Kazinczy Ferenc: Fogságom naplója; Kármán József: Fanni hagyományai; J. W. Goethe: Az ifjú Werther szenvedései; Széchenyi István: Napló (részletek); Láng Zsolt: Bestiárium Transylvaniae

Népdalok, Petőfi Sándor népies dalaiból (2)

Bibliai zsoltárok, 42. Zsoltár – Balassi Bálint és Szenci Molnár Albert fordítása

Jacopone da Todi: Állt az anya; Ómagyar Mária-siralom; Assisi Szent Ferenc: Naphimnusz; Balassi Bálint: Adj már csendességet

Rákóczi-nóta; Batsányi János: A látó; Kölcsey Ferenc: Hymnus, Zrínyi dala, Rebellis vers; Vörösmarty Mihály: Szózat, Liszt Ferenchez; Petőfi Sándor: Nemzeti dal, A XIX. század költői, Kemény szél fúj, Szörnyű idő; Ady Endre: Nekünk Mohács kell..., József Attila: A Dunánál

Janus Pannonius: Mikor a táborban megbetegedett, Pannónia dicsérete, egy szatirikus epigramma; Martialis epigrammái

Balassi Bálint: Júliát hasonlítja a szerelemhez, Kiben az kesergő Céliáról ír

Csokonai Vitéz Mihály: Az Estve, Újesztendei gondolatok, A Reményhez

Berzsenyi Dániel: Horác, A közelítő tél; Horatius: Taliarchushoz

Szophoklész: Elektra; egy középkori passiójáték részletei; Shakespeare: Hamlet; Tom Stoppard: Rosencrantz és Guildenstern halott (film); Racine: Phaedra; Molière egy vígjátéka; Katona József: Bánk bán; Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde; Székely János: Caligula helytartója; Sütő András: Csillag a máglyán